

Kommunereform i Søndre Land - Østre Toten - Vestre Toten - Gjøvik

Prosesdokument

VESTOPPLAND KOMMUNE

Innholdsfortegnelse

Innledning.....	3
1. Bakgrunn.....	4
2. Etablering av en ny kommune med utgangspunkt i Søndre Land, Østre Toten, Vestre Toten og Gjøvik kommuner	5
2.1. Kommunnavn og kommunevåpen	5
2.1.1 Kommunnavn.....	5
2.1.2 Kommunevåpen	5
2.2. Prinsipper for sammenslåingsprosessen	5
2.3. Visjon og mål for den nye kommunen	5
2.3.1 Visjon	5
2.3.2 Mål.....	5
3. Organisering av lokaldemokratiet.....	6
3.0. Overordnet	6
3.1 Folkevalgte organer	7
3.2 Frikjøpsordninger.....	7
3.3. Kommunedelsutvalg.....	7
3.4 Annet	7
4. Intensjonsavtale	7
5. Framtidsbilde	8
6. Tjenestetilbudet struktur og kvalitet.....	8
6.1 Generelt.	8
6.2 Struktur	9
7. Samfunnsutvikling	10
7.1 Overordnet	10
7.2 Befolkningsutvikling.....	10
7.3. By- og tettstedutvikling	11
7.4 Boligutvikling og arealdisponering	11
7.5 Overordnet næringsutvikling	11
7.6 Samferdsel og kommunikasjon	11
7.7 Klima, miljø og landbruk	12
7.8. Andre tema.....	12

7.9 Strategisk tyngde og posisjon.....	12
8. Arbeidsgiverpolitikk.....	13
8.1 Overordnede ambisjoner for den nye kommunen som arbeidsgiver	13
8.2 Nåværende ansattes rett til stilling i den nye kommunen.	13
8.3 Overtallighet	13
9. Samlede ressurser	14
9.1 Økonomisk effekt av selve sammenslåingen.....	14
9.1.1 Inndelingstilskuddet.....	14
9.1.2 Engangstilskudd.....	14
9.1.3 Arbeidsgiveravgiftssone	14
9.1.4 Avgifter/eiendomsskatt	14
9.1.5. Nytt inntektssystem.....	14
9.2 Noen hovedpunkter - Dagens situasjon.....	15
9.3 Skatt og rammetilskudd	16
9.3 Balansen (fond, eiendeler, gjeld)	16
9.3.1 Fond	16
9.3.2 Gjeld	16
9.4 Investeringsplaner	16
10 Innbyggerdialog og kommunikasjon	17
10.1 Generelt.....	17
11. Hovedpunkter i prosessen etter evt. folkeavstemning.	18

Innledning

Kommunestyrene i Søndre Land, Østre Toten, Vestre Toten og Gjøvik vedtok på møter i juni 2015 å utrede en mulig sammenslåing av kommunene. De nyvalgte kommunestyrene bekreftet på møter i okt./nov. 2015 at prosessen skulle fortsette. De enkelte kommuner valgte medlemmer til et forhandlingsutvalg. Utvalget fikk følgende mandat:

- **Det nedsettes et samlet forhandlingsutvalg fra kommunene som gis i oppdrag å utarbeide forslag til en intensjonsavtale som skal legges fram for kommunestyrene for behandling i februar 2016**

Det ble i vedtaket bestemt at intensjonsavtalen skal inneholde følgende temaer:

- **Kommunenavn, kommunevåpen og administrasjonssenter**
- **Visjon og mål for ny kommune**
- **Prinsipper for sammenslåingsprosessen**
- **Organisering av lokaldemokrati**
- **Struktur og kvalitet på tjenestetilbud**
- **Samlede ressurser. Penger på bok, investeringer, skatter og avgifter, tilstand bygg og anlegg**
- **Samfunnsutvikling. Demografi, klima, miljø, samferdsel, arealplanlegging, næringsutvikling mm.**
- **Arbeidsgiverpolitikk**

Utover dette fikk utvalget fullmakt til å kunne endre innholdet, ta stilling til om det skulle utarbeides et fremtidsbilde og å utarbeide er forslag til innbyggerdialog/ innbyggermedvirkning. Dette er gjort.

Det er videre forutsatt at spørsmålet om hvorvidt kommunene skal avholde rådgivende folkeavstemning skal avgjøres av den enkelte kommune i forbindelse med kommunestyrenes behandling av intensjonsavtalen i februar 2016.

Dette dokumentet er ment å være et verktøy for kommunereformprosessen i Søndre Land, Østre Toten, Vestre Toten og Gjøvik kommuner. På bakgrunn av prosessen skal kommunestyrene i februar 2016 ta stilling til forhandlingsutvalgets forslag til intensjonsavtale.

Innholdet gir et resyme på de viktigste forhold som fremkommer i rapportene fra de nedsatte arbeidsgruppene i prosessen.

For dokumentasjon knyttet til overordnede politiske vedtak om bakgrunn og hensikt med prosessen - samt begrunnelser for vedtakene - vises det til tidligere saksdokumenter hvor dette framkommer og der sentrale dokumenter er vedlagt.

1. Bakgrunn

Stortinget har vedtatt at det skal gjennomføres en kommunereform. Hovedformålet med reformen er å skape robuste kommuner som skal være i stand til å håndtere framtidens velferdsoppgaver på en god måte. Kommunene skal få flere og nye oppgaver.

Utover dette vises det til tidligere vedtak/saksdokumenter i kommunestyrene hvor det er gitt en bred gjennomgang av bakgrunn og hensikt.

Ved positive vedtak om å etablere en ny kommune, vil søknad bli sendt Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Under forutsetning av godkjenning av søknaden og planen for etablering, etableres den nye kommunen fra 1. januar 2020. I henhold til inndelingsloven må det opprettes en fellesnemnd - med overordnet ansvar for planlegging og gjennomføring av etableringen.

2. Etablering av en ny kommune med utgangspunkt i Søndre Land, Østre Toten, Vestre Toten og Gjøvik kommuner

2.1. Kommunnavn og kommunevåpen

2.1.1 Kommunnavn

Som kommunenavn foreslås: **VESTOPPLAND KOMMUNE**

2.1.2 Kommunvåpen

Fellesnemda forutsettes å ha ansvar for å utarbeide forslag til kommunevåpen, visjon og grafisk uttrykk. Vedtak gjøres av det nye kommunestyret i Vestoppland kommune

2.2. Prinsipper for sammenslåingsprosessen

- Skape en ny kommune som gir utvikling og vekst i Gjøvikregionen
- Samarbeidet om sammenslåing skal preges av likeverdighet, raushet og respekt
- Ny kommune skal videreutvikles på bakgrunn av de opprinnelige kommunenes tradisjoner, fortrinn, sterke sider og utfordringer
- Det gis ansettelsesgaranti som følge av omstruktureringsprosessen, jobbinnhold vil imidlertid måtte vurderes/endres
- Skape en mangfoldig kommune med kraft som kan ta nye oppgaver og samordne dem til innbyggernes beste. Dette gir muligheter til å opprettholde gode desentraliserte tjenester.
- De enkelte kommunesentra skal ivaretas og tilføres funksjoner ut ifra en helhetsvurdering, med fokus på utvikling i alle deler av den nye kommunen.
- Opprette «kommunetorg/servicesentre» for nærtjenester i kommunesentra

Flere av de nevnte prinsipper er omtalt i de enkelte kapitler under.

2.3. Visjon og mål for den nye kommunen

2.3.1 Visjon

Forslag til visjon er:

«Sammen gir vi mer»

2.3.2 Mål

Vestoppland kommunes hovedmål:

- Være av de beste kommunene å bo, leve og arbeide i hvor bl.a. fokus på folkehelse er sentralt. Det er et mål at de viktigste velferdstjenestene fortsatt kan leveres der innbyggerne bor.
- Ta opp i seg det beste fra hver av de eksisterende kommunene og utvikle dette videre.
- Som en av landets største land- og skogbrukskommuner skal Vestoppland kommune styrke landbruksnæring og jordvern. Fokus skal være på matproduksjon og utnyttning av skogressurser - det grønne skiftet

- Bedre planlegging og utnyttning av arealer ved samlet planlegging for hele den nye kommunen.
- Gi bedre løsninger for senterutvikling, transport, boligbygging og næringsliv.
- Skal være offensiv og framtidsrettet og skal ta en posisjon som gir politisk påvirkningskraft både regionalt og nasjonalt.
- Dette vil bl.a. skje ved at Vestoppland kommune med nærmere 64 000¹ innbyggere og et relativt konsentrert areal på ca. 2212 km², vil bli blant de største kommunene i landet og den største i innlandet.
- Skal ha tilstrekkelig kompetanse til å løse framtidens utfordringer og ha høy kvalitet i tjenestene. Dette vil vi gjøre ved å skape større og sterkere fagmiljø, som gir bedre grunnlag for rekruttering og kompetanseutvikling.
- God, langsiktig økonomistyring og bærekraftig ressursbruk skal kjennetegne den nye kommunen. Dette oppnås ved å satse på effektive løsninger og utnytte stordriftsfordelene for å styrke tjenestene
- Ha et variert kulturliv og legge forholdene godt til rette for den viktige rollen de frivillige har i lokalsamfunnet. Dette oppnås ved å videreutvikle kulturinstitusjoner og arrangementer, og ved å styrke rammevilkår for frivillige organisasjoner.
- Være en god og inkluderende arbeidsgiver som er framtidsrettet og profesjonell. Dette vil vi gjøre ved å satse på medvirkning, innovasjon og omstilling.
- Gjennom å satse på digitalisering og innovasjon i samarbeid med innbyggere, næringsliv og forskningsmiljø, skal Vestoppland kommune være langt framme når det gjelder å utvikle og ta i bruk nye løsninger som styrker lokalsamfunnet og kommunens tjenester.

3. Organisering av lokaldemokratiet

3.0. Overordnet

Vestoppland kommune skal være en åpen og tilgjengelig kommune med god dialog mellom innbyggere, politikere og administrasjon. Kommunen vil legge til rette for medvirkningsprosesser med innbyggerne. Nærdemokratiet er viktig - det som foregår i folks hverdag. Vestoppland kommune skal videreutvikle lokaldemokratiet ut fra Europarådets 12 prinsipper for godt lokaldemokrati. Det er vurdert slik at det foreligger flere argumenter som taler for en styrking av lokaldemokratiet ved en sammenslåing av kommunene, enn argumenter i mot.

¹ Ut fra folkemengde pr. 01.01.15

3.1 Folkevalgte organer

Vestoppland kommune skal ha formannskapsmodell med faste utvalg. Etter kommuneloven skal kommuner med over 50 000 innbyggere ha minst 35 representanter. I dag har de fire kommunene til sammen 130 representanter i kommunestyrene.

Vestoppland kommune bør ha 65 representanter i kommunestyret for å oppnå god representasjon fra alle deler av den nye kommunen. Formannskapet bør ha 13 medlemmer. Faste utvalg etter kommunelovens § 10 bør ha 13 medlemmer. Det nye kommunestyret/fellesnemnda må ta stilling til antall faste utvalg herunder spørsmålet om gjennomgående representasjon.

Parlamentarisk styreform vurderes å være uaktuell i en ny kommune.

3.2 Frikjøpsordninger

Skal innbyggere kunne engasjere seg i politisk arbeid må det legges opp til ordninger som gir muligheter til å bruke tid til politikk. I Vestoppland kommune legges opp til å ha ordfører på heltid og varaordfører frikjøpt i inntil 100 % stilling. Utover dette frikjøp av medlemmer av formannskap og faste utvalg.

3.3. Kommunedelsutvalg

Vestoppland kommune skal ikke ha lokal/kommunedelsutvalg ved opprettelsen. I løpet av første kommunestyreperiode skal det vurderes behov for å opprette slike utvalg. Lokaldemokratiet blir godt ivaretatt med stor representasjon i et kommunestyre på 65 medlemmer.

3.4 Annet

Et vedtak om å opprette Vestoppland kommune fra 01.01.2020 skal tas av kommunestyrene i juni 2016. Fram til 01.01.2020 vil dagens kommuner ha ansvar for den ordinære drift og funksjonsperioden for kommunestyrene varer til dette tidspunkt. Etter kommunestyrevalget i 2019 vil kommunestyrenes fullmakter bli avgrenset til det som er nødvendig for å avslutte virksomheten i de eksisterende kommunene.

Det må - samtidig som det vedtas å søke om å etablere en ny kommune - opprettes en fellesnemnd etter inndelingsloven § 26. En slik nemnd skal velges av kommunestyrene i de fire kommunene og skal ha ansvar for arbeidet knyttet til etablering, organisering og drift av den nye kommunen både på politisk og administrativt nivå. Nemnda skal også ta stilling tidspunkt for valg av nytt kommunestyre som skal fungere fra 01.01.2020.

Lovbestemte utvalg/råd forutsettes videreført i den nye kommunen - fellesnemnda må ta stilling til eventuelle andre utvalg/råd.

Det må i egen sak tas stilling til størrelse og mandat for en slik fellesnemnd.

4. Intensjonsavtale

Se eget dokument

5. Framtidsbilde

Det er utarbeidet et eget notat som beskriver kommunen slik den kan se ut om 20 år - i 2036. Her tas med noen få hovedpunkter:

- De styrkede fagmiljøene ga innbyggerne bedre kvalitet på tjenestene
- Kommunen ble bedre rustet til å ta på seg flere oppgaver
- By, steds- og næringsutviklingen fikk kraft og fart
- Tjenestene tilbys lokalt, der folk bor, og den sentralisering mange fryktet har ikke skjedd
- Hele den nye kommunen har adoptert sin status som universitetskommune. Studentene setter mer og mer preg på lokalsamfunnet, både når det gjelder næringsliv, frivillighet, kultur og idrett.
- Den nye kommunen har som følge av befolkningsøkningen, fått større økonomiske ressurser og dermed friere politisk handlingsrom.
- Den politiske ledelsen i kommunen har representanter fra alle deler av den nye kommunen
- Nye næringer har etablert seg, og det har vært sterk vekst på områdene bioøkonomi, treforedling, handel, reiseliv, informasjonssikkerhet og industri generelt. Også innenfor landbruk- og matforedling.
- Det frivillige arbeidet står om mulig enda sterkere etter sammenslåingen.
- Samarbeid og utnyttelse av kompetanse og ressurser har gitt store resultater.
- Kulturtilbudet har vunnet mye på å få et større fagmiljø, som organiserer tjenestene. Den nye kommunen får til store satsninger innenfor alle kulturuttrykk.
- FV33 mellom Minnesund og Fagernes er oppgradert og sammenknytningen mellom Gjøvikbanen og Dovrebanen ser ut til å bli en realitet i nærmeste fremtid. E6, RV4, FV33 og FV34 er fortsatt de viktigste veiforbindelsene i kommunen og alle er betraktelig utbedret siden 2020.

6. Tjenestetilbudet struktur og kvalitet

6.1 Generelt.

Faglig sett er det flere fordeler enn ulemper ved å bli en stor kommune. Større og mer fleksible fagmiljøer, med økt mulighet for utvikling av tjenestene, lavere sårbarhet, økt faglig kvalitet og mer effektiv ressursutnyttelse framheves som fordeler innenfor alle fagområdene.

Større avstander og mindre lokalkunnskap er blant ulempene.

En viktig suksessfaktor for en stor kommune vil være tilgjengeligheten til tjenestene. Informasjon, kommunikasjon og tilgjengelighet kan bedres gjennom økt utnyttelse av IKT

Myndighetsutøvelse vil kunne utøves bedre av ansatte med kompetanse, kapasitet og habilitet som sikrer at det tas korrekte og rettferdige avgjørelser. Dette vil bidra til økt tjenestekvalitet og økt rettssikkerhet for innbyggerne. Det understrekes at dagens kommuner tar myndighetsavgjørelser på en tilfredsstillende måte utfra lover/forskrifter.

Det nevnes også at det gjennom flere forskningsresultater ² - er bekreftet at det er en sammenheng mellom størrelse, byråkrati og økte transaksjonskostnader. Utfordringene med sammenslåinger spores veldig ofte tilbake til altfor optimistiske anslag omkring effekter og kulturelle utfordringer.

Tidsaspektet har gjort at det i denne prosessen ikke er gjort nærmere beregninger om eventuelle virkninger på driftskostnader og ressursutnyttelse som følge av en kommunesammenslutning.

6.2 Struktur

Generelt vil kommunesammenslutningen i seg selv -i liten grad - føre til endringer i strukturen på tjenestene. Skoler, barnehager, helsestasjoner, fastleger, pleie og omsorgstjenester, idretts- og kulturtilbud samt drift og vedlikehold innenfor tekniske tjenester vil fortsatt være lokalisert nær innbyggerne. De mest spesialiserte tjenestene, forvaltningsoppgavene og myndighetsutøvelse kan etter en nærmere vurdering samles i sterke og kompetente fagmiljøer.

Strukturen e i f.eks. **skoler og barnehager** er avhengig av befolkningsutviklingen og politiske beslutninger/prioriteringer, Det understrekes at endringer må påregnes også i en stor kommune. I en stor kommune kan det f.eks. bli lettere å vurdere sammenslåing av barnehager og skoler i tilfeller hvor disse ligger nær nåværende kommunegrenser.

Staten signaliserer at mer ansvar for tjenester knyttet til barnevern vurderes overført til kommunene. I en stor kommune vil dette blir lettere å gjennomføre,

Omsorgtjenestene i en stor kommune antas i all hovedsak å bli videreført og gitt i de tidligere enkeltkommunene som i dag. Endringer kan - om ønskelig - lettere gjennomføres innen spesialiserte tiltak og fagområder som demensomsorg, psykiske lidelser, psykisk utviklingshemmede og rehabilitering.

For **sosiale tjenester og flyktingetjenester** er det naturlig at det gis tjenester på flere lokasjoner for å gi tjenester fysisk nær der innbyggerne bor.

Flyktingetjenester vil være hensiktsmessig å organisere i en organisatorisk enhet som har totalansvaret. Det vil likevel være behov for enkelte lokale tjenester i fysisk nærhet til flyktingene. En stor kommune ses som en bo- og arbeidsmarkedsregion for alle innbyggere - også flyktinger. Et større fagmiljø vil gi økt mulighet for å spesialisere de ulike «fasene» i Introduksjonsprogrammet

Brann/redning. Det vil sannsynligvis være nødvendig å beholde beredskapsstruktur og vaktordninger lokalt, bestemt ut fra tettstedenes innbyggertall, som i dagens struktur. Forebyggende avdeling, herunder feiervesenet kan - om ønskelig - sentraliseres.

Kultur. Ved en helhetlig struktur med både sentraliserte og desentraliserte tilbud, kan innbyggerne oppleve et bredere og bedre kultur- og idrettstilbud, både som tilskuer/tilhører og som utøvende aktør. Barn/unge bør ha sitt idretts- og kulturtilbud i nærheten av bosted. En anleggsstruktur for de mest populære

²Bl.a. Professor Morten Øgård, Universitetet i Agder

idretter med treningsanlegg i de ulike bomiljøer/nærmiljøer må opprettholdes. En stor kommune gir imidlertid større mulighet for å etablere gode treningskonkurranselanlegg også for idretter med færre aktive.

Frivillighet er en grunnpilar i kommunen. Både lag, foreninger og privatpersoner skal stimuleres til frivillighet. Kommunens lag og foreninger sikres støtte slik at lokal aktivitet kan opprettholdes på samme nivå eller forsterkes.

Av negative følger pekes spesielt på at avstander til yttergrenser i kommunene kan bli veldig store om en samler for mange tjenester på en plass.

Kirkelige fellesråd. Fellesnemnda drøfter framtidig organisering med de kirkelige fellesrådene. Kommunens ansvar i henhold til kirkeloven og framtidig ny organisering innenfor Den norske kirke legges til grunn.

Interkommunalt og regionalt samarbeid. Samarbeidsavtaler om interkommunale tjenester går igjennom med sikte på at kommunen - der det er rasjonelt - selv produserer tjenester til sine innbyggere. Det må utvikles nytt regionalt samarbeid med alle aktuelle naboregioner.

7. Samfunnsutvikling

7.1 Overordnet

Fordelen med å bli en større kommune er en bedre mulighet til målrettet næringsutvikling og samfunnsutvikling. Når det gjelder næringsliv er det muligheter for i større grad å utnytte synergier mellom de ulike kommunenes ressurser. Som matproduksjon, industri, teknologi, handel, IKT og kompetanse med Gjøvik som universitetsby. En større kommune vil også ha større påvirkningskraft overfor sentrale og regionale myndigheter.

Gjennom en mer helhetlig samfunnsutvikling kan en større kommune være en mer attraktiv bo- og arbeidskommune. En sterkere strategisk aktør innenfor næringsutvikling kan gjøre det mer attraktivt å flytte til regionen. Kommunen skal bli et «kraftsenter» i Innlandet.

7.2 Befolkningsutvikling

Samlet hadde kommunene 63.783 innbyggere 1.januar 2015 - etter å ha hatt en samlet befolkningsvekst siden år 2000 på + 3.529 (ca. +235 pr. år), eller samlet + 5,87 %. Veksten har ligget under landsgjennomsnittet.

I 2014 hadde kun i Gjøvik kommune fødseloverskudd (+32).

Alle kommunene hadde positiv netto innflytting. Det aller meste av folketilveksten kan tilskrives netto innflytting fra utlandet.

SSB's mellomalternativ for videre befolkningsutvikling viser at storkommunen vil kunne ha 72.619 innbyggere i 2040 - en samlet vekst på +8.836 (ca. +353 pr. år).

Forholdstallet mellom antall innbyggere i arbeidsfør alder (20-66 år) og antall pensjonister (67 år+) avtar. Det blir relativt sett færre som er i yrkesaktiv alder og som bidrar til kommunens inntekter for dekke utgifter til tradisjonelle tjenester og velferdstilbud.

7.3. By- og tettstedutvikling

Det generelle bildet i Oppland er - som i store deler av resten av landet - at tettstedene vokser og spredtbygde strøk faller i folketall. I regionen skiller Gjøvik og Vestre Toten seg litt ut fra de andre kommunene ved at det her bor flere i enn utenfor tettsteder. Befolkningsveksten i Gjøvik, Vestre Toten(Raufoss) og Søndre Land(Hov) skjer i tettstedene. Østre Toten kommune skiller seg fra de øvrige ved at det er vekst i folketallet både i og utenfor tettstedene.

Dagens ambisjon for utviklingen av Gjøvik by og tettstedene i kommunene finnes beskrevet i kommuneplanene. Som hele den nye kommunens by vil Gjøvik sentrum være stedet hvor alle innbyggerne i den nye kommunen får dekket sine ønsker om urbane omgivelser. En positiv utvikling i Gjøvik sentrum vil være en styrke som sprer vekstimpulser og stolthet i hele den nye kommunen. Lena, Raufoss og Hov blir både landsbypreget og urbane

Lena, Raufoss og Hovs særtrekk, landsbypreg og urbane kvaliteter styrkes og utvikles. Det bygges og legges til rette for flere leiligheter og handels- og servicetilbud.

7.4 Boligutvikling og arealdisponering

Fortetting og konsentrasjon rundt by og tettsteder er trenden, og en mer eller mindre synlig strategi for kommunene i Gjøvikregionen. Tydeligst på dette er Gjøvik og Vestre Toten. Samtidig er det målsettinger om å opprettholde grendestrukturen med større åpning for spredt boligbygging. Tydeligst på dette er Søndre Land og Østre Toten.

I en stor kommune vil næringslivet få like vilkår og lik behandling fra kommunen. Etablering av næringsvirksomhet i en sammenslått kommune vil skje uavhengig av gjeldende kommunegrenser - dette vil bl.a. forenkle overordnet arealplanlegging.

7.5 Overordnet næringsutvikling

Gjøvikregionen har hatt en dårligere utvikling i antall arbeidsplasser enn bransjestrukturen skulle tilsi. Telemarksforskning har gjennomført flere samfunns- og næringsanalyser av Gjøvikregionen som konkluderer med at regionen hadde samme antall arbeidsplasser på slutten av 2012, som i 2000. Til sammenligning økte sysselsettingen i næringslivet i Norge med 12,9 % i perioden.

Utfordringene er et felles anliggende og må løses gjennom felles mål og samarbeid i en ny stor kommune sammen med næringslivet selv. Alternativt i et nært samarbeid kommunene imellom.

Det vises til at - og helt uavhengig av kommunereformarbeidet - er samarbeidet om overordnet næringsutvikling i regionen under endring. Det legges opp til en mer samordnet organisering og en styrket innsats i det regionale samarbeidet.

7.6 Samferdsel og kommunikasjon

Framtidas vei og jernbane skal gjøre Gjøvikregionen til en del av et utvidet bo- og arbeidsmarked for Oslo- og Akershus. Dette er en av de viktigste prioriteringer som har ligget til grunn for kommunesamarbeidet i Gjøvikregionen - og som antas videreført som strategisk prioritering i en ny stor kommune.

E6, Rv4 og Fv33 og Fv. 34 er de viktigste veiforbindelsene inn/ut av ny kommune. Fv33 vil framstå som viktigste forbindelse til E6, Gardermoen og Romerike - og

Valdres. En stor kommune vil gi større tyngde bak nødvendig utbygging sørover av Fv33, Rv 34 og Rv. 4 - med prioritering og utbygging også i Akershus fylke.

7.7 Klima, miljø og landbruk

Ved en sammenslåing vil en fremtidig miljø-, klima- og energiplan/-satsing strekke seg over et større geografisk område. Tiltak fra planer i den kommunen som har kommet lengst på gitte områder, vil raskt kunne gi positive miljø- og klimaeffekter også andre steder i en stor kommune.

Klimagassutslipp knyttet til transport i en sammenslått kommune vil by på nye utfordringer og muligheter. Større fagmiljø vil danne grunnlag for bedre planlegging (gang- og sykkelveger, veianlegg, kollektivsatsing osv.), større prosjekter, mer kostnadseffektivitet, raskere utbygging og større gjennomslagskraft i kampen om midler. Samtidig vil det kunne bli større intern kamp om hvilke områder som skal prioriteres.

Når det gjelder landbruk vil et større og sterkere fagmiljø gagne brukeren. Samtidig vil flere brukere få lengre reiseavstand til selve landbrukskontoret. Større miljø, bredere kompetanse og økte ressurser vil gi større muligheter til å bidra til næringsutvikling.

7.8. Andre tema

Når det gjelder folkehelse har kommunene - i all hovedsak - sammenfallende utfordringer. Sammenslåing kan gi økt kompetanse innen folkehelseområdet med bl.a. bedre oppfølging og kan gjøre både beredskap- og planarbeid - f.eks. smittevernplaner - enklere.

7.9 Strategisk tyngde og posisjon

En viktig målsetting med å bygge en stor kommune i regionen er å få en mer handlekraftig kommune som kan spille en større rolle som både lokal og regional samfunnsutvikler

Kommunenes rolle som samfunnsutvikler handler om langsiktig arealbruk og utbyggingsmønster, utbygging av vei og jernbane, steds- og sentrumsutvikling, næringsutvikling, miljø og folkehelse i videste forstand. Det er gode grunner til å tro at en kommune med rundt 60.000 - 70.000 innbyggere vil styrke regionens konkurransekraft og strategiske posisjon. En stor aktør vil naturlig få større påvirknings- og gjennomslagskraft i samarbeid og konkurransen med nabokommuner, fylker, regioner og det private.

Det er vanskelig å konkludere klart på i hvilken grad de muligheter og utfordringer Gjøvikregionen har på samfunns- og næringsområdet, er avhengig av en endret kommunestruktur. Verdien av drivkraft og kunnskap i lokalt eierskap samt nærheten mellom kommune og samfunnsaktører, må veies mot økt samlet styrke i en større og mer robust kommuneenhet.

8. Arbeidsgiverpolitikk

8.1 Overordnede ambisjoner for den nye kommunen som arbeidsgiver

Den nye kommunen vil ha over 5000 ansatte, og blir regionens største arbeidsgiver. Den nye kommunens arbeidsgiverpolitikk skal bidra til at den framstår med forutsigbare og forpliktende retningslinjer for de ansatte. Den skal danne grunnlag for en sunn og god organisasjonskultur som er nedfelt i et felles verdigrunnlag for folkevalgte, ledere, medarbeidere og tillitsvalgte.

Arbeidsgiverpolitikken i en ny kommune skal

- Føre til at kommunen har attraktive, helsefremmende arbeidsplasser som gir tjenester av høy kvalitet med innbyggeren i fokus.
- Bidra til nyskapende, sterke og utviklende fagmiljøer.
- Føre til at innbyggere og brukere er fornøyde med kommunens tjenester. Tjenesteproduksjonen skal ha brukernes behov i sentrum.
- Kjennetegnes ved klar og tydelig ledelse, både politisk og administrativt.
- Evne å rekruttere, utvikle og beholde kompetente arbeidstakere.
- Bygge på samarbeid, involvering og medbestemmelse mellom ledelse og medarbeidere på alle nivåer.
- Gjenspeile et moderne samfunn hvor det arbeides for å fremme fleksibilitet, inkludering, mangfold og likeverd.
- Bygge på prinsipper om åpenhet rundt lønns og arbeidsvilkår.
- Bidra til at det arbeides profesjonelt på alle arenaer for å nå kommunens mål.

8.2 Nåværende ansattes rett til stilling i den nye kommunen.

Kommunesammenslåinger innebærer at to eller flere kommuner rettslig sett opphører samtidig som det etableres en ny kommune, Inndelingslova § 3, første ledd. Det etableres et nytt rettssubjekt. Reglene for virksomhetsoverdragelse i arbeidsmiljøloven kap. 16 kommer til anvendelse for de ansatte i alle kommuner som slår seg sammen.

Det skal ikke sies opp ansatte med bakgrunn i etablering av ny kommune.

8.3 Overtallighet

I organisasjons- og bemanningstilpasninger i etterkant opprettelsen, er utgangspunktet at ansatte skal være sikret et ansettelsesforhold i ny kommune fra sammenslåingstidspunktet og minst ett år fram i tid. Varigheten av en slik «sikring» forutsettes tatt endelig stilling til gjennom forhandlinger med fellesnemnda og ansattes organisasjoner.

En etterfølgende organisasjons- og bemanningstilpasning etter en sammenslåing, vil kunne medføre overtallighet. Overtallighet på grunn av en ny kommune er saklig grunnlag, men ikke virksomhetsoverdragelsen i seg selv.

Ny kommune vil kunne gjennomføre nedbemanningsprosesser i henhold til de bestemmelser som gjelder for slike prosesser i lov- og avtaleverk.

9. Samlede ressurser

9.1 Økonomisk effekt av selve sammenslåingen

God, langsiktig økonomistyring og bærekraftig ressursbruk skal kjennetegne den nye kommunen.³

9.1.1 Inndelingstilskuddet

Dagens ordning med inndelingstilskudd videreføres. Ny sammenslått kommune beholder tilskudd som om den var flere kommuner (fire) i 15 år etter sammenslåingen, Deretter trappes inndelingstilskuddet ned over 5 år. Dette er en gunstig og langsiktig ordning for kommunene, som får god tid på seg til å tilpasse seg nye rammebetingelser. Inndelingstilskuddet for kommuner som slår seg sammen i kommunereformen, blir beregnet ut fra inntektssystemet slik det er i 2016.

9.1.2 Engangstilskudd

Totalt engangstilskudd ved en sammenslått kommune vil utgjøre 80 mill. kroner og vil bli utbetalt på tidspunktet for sammenslåingen.

9.1.3 Arbeidsgiveravgiftssone

Arbeidsgiveravgiften varierer etter hvor i landet virksomheten holder til. Søndre Land befinner seg i sone 2 som nå har redusert arbeidsgiveravgift, i forhold til de andre kommunene. KS forutsetter at det gis kompensasjon for evt. tap av differensiert arbeidsgiveravgift.

9.1.4 Avgifter/eiendomsskatt

Kommunene har nå ulike praksis vedr. eiendomsskatt - i Søndre Land er det ikke eiendomsskatt. Ved en kommunesammenslåing må nytt kommunestyre ta stilling til dette tema. I en overgangsperiode vil gammelt skatteregime kunne gjelde. I dag har alle kommunene vedtak om 100 % selvkost på vann- og avløp.

Det bør snarest etter sammenslåingen være et mål at alle gebyrer, eiendomsskatt og avgifter, blir samordnet i hele kommunen.

9.1.5. Nytt inntektssystem

Regjeringen har i desember 2015 sendt ut forslag til nytt inntektssystem for kommunene på høring. Høringsfrist er 01.03.2016. Departementet legger opp til å presentere et helhetlig forslag til nytt inntektssystem for kommunene i kommuneproposisjonen for 2017, med virkning fra 1. 1. 2017

Det er gjort en beregning på hvordan de foreslåtte endringene i inntektssystemet slår ut ved en kommunesammenslåing.

For Vestoppland kommune vil vedtak om kommunesammenslåing før 01.07.2016 utgjøre merinntekter på ca. 500 mill. kroner i inndelingstilskudd og reformstøtte.

³ Av kommunen er i dag Vestre Toten en såkalt «robek-kommune». Dette kan endre seg mot et sammenslåingstidspunkt. Beslutning om dette vil bli gjort av fylkesmennene etter en konkret vurdering og det ligger i sakens natur at et slikt vedtak må bli at den nye kommunen fjernes fra lista.

Beregningene er basert på ett isolert studie fra KS, dvs. at beskrevne konsekvenser ikke tar hensyn til kommunesammenslåinger i resten av kommunesektoren. Ved flere kommunesammenslåinger er det sannsynlig at dette også skal finansieres av samme kommuneramme, noe som vil gi konsekvenser for kommunene i Gjøvikregionen uavhengig av kommunesammenslåing eller ikke.

Engangsstøtten ved kommunesammenslåing krever vedtak om kommunesammenslåing før 1.7.2016 og berøres ikke av forslag til nytt inntektssystem. I dette tilfellet utgjør dette totalt 80 mill. kroner og er ment brukt « omstilling /omstillingskostnader».

Engangsstøtten finansieres innenfor den samme kommunerammen innenfor inntektssystemet.

Det er for mange usikkerhetsmomenter til å gjøre eksakte beregninger og det er laget en illustrasjon av mulige utslag.

Innføring av strukturkriteriet er foreslått i nytt inntektssystem. Virkningen er den samme for 4 enkeltstående kommuner som ved en evt. kommunesammenslåing. Mulige økonomiske konsekvenser er skissert i tabellene nedenfor, kommunesammenslåingsvedtak før og etter 1.7.2016:

Mulige økonomiske konsekvenser av å fatte vedtak om sammenslåing før 1.7.2016, 1000 kr						
	År 1-15:	År 16	År 17	År 18	År 19	År 20 og utover
Endringer i inntektssystem (fast)	-21 636	-21 636	-21 636	-21 636	-21 636	-21 636
Inndelingstilskudd	49 460	39 568	29 676	19 784	9 892	-
Endret rammetilskudd ved å slå seg sammen	27 825	17 932	8 040	-1 852	-11 744	-21 636

Eventuelle økonomiske konsekvenser av å fatte vedtak om sammenslåing senere (ordinære retningslinjer for inndelingstilskudd), 1000 kr						
	År 1-15:	År 16	År 17	År 18	År 19	År 20 og utover
Endringer i inntektssystem (fast)	-21 636	-21 636	-21 636	-21 636	-21 636	-21 636
Inndelingstilskudd	21 552	17 241	12 931	8 621	4 310	-
Endret rammetilskudd ved å slå seg sammen	-84	-4 394	-8 705	-13 015	-17 325	-21 636

Økonomisk konsekvens på lang sikt er ved disse forutsetningene en årlig redusert inntekt på 21,6 mill. kr. Forskjellen er inndelingstilskuddet som følge av når vedtaket om kommunesammenslåing fattes.

9.2 Noen hovedpunkter - Dagens situasjon

Netto driftsresultat er hovedindikatoren for den økonomiske balansen i kommuner og fylkeskommuner. Netto driftsresultat viser årets driftsoverskudd etter at renter og avdrag er betalt, og er et uttrykk for hva kommuner har til disposisjon til avsetninger og investeringer. Ifølge Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat for kommunesektoren under ett og over tid utgjøre om lag 3 pst. av inntektene

Tallene er fra KOSTRA 2014.

	Gjøvik	Østre Toten	Vestre Toten	Søndre Land	Sammenslått
Netto driftsresultat 2014 i % av brutto driftsinntekter	1,3 %	0,7 %	-0,9 %	4,9 %	1,2 %
Korrigert resultatgrad	-1,4 %	-1,3 %	-4,3 %	-0,8 %	-1,9 %

9.3 Skatt og rammetilskudd

Driftsinntektene er summen av skatteinntekter, rammetilskudd, øremerkede tilskudd til løpende drift og gebyrer/salgs- og leieinntekter. Tallene vises i 1000 kroner.

Tallene er fra KOSTRA 2014.

	Gjøvik	Østre Toten	Vestre Toten	Søndre Land	Sammenslått
Gjennomsnittlig skatt i % av landsgjennomsnitt siste 3 år	81,0 %	76,8 %	75,4 %	65,2 %	77,4 %
Skatt	594 022	281 403	248 633	93 534	1 217 592
Rammetilskudd	758 226	423 262	358 730	207 300	1 747 518
Sum skatt og rammetilskudd	1 352 248	704 665	607 363	300 834	2 965 110
Frie inntekter i kr. per innbygger	45	48	46	52	46
Sum driftsinntekter	2 081 087	1 043 299	857 304	505 209	4 486 899
Driftsinntekter per innbygger	69	71	65	88	70

9.3 Balansen (fond, eiendeler, gjeld)

Balansen pr. 31.12.14	Gjøvik	Østre Toten	Vestre Toten	Søndre Land	Sammenslått
Anleggsmidler	4 323 062	2 336 894	2 004 083	1 119 964	9 784 003
Omløpsmidler	1 408 383	329 266	271 975	297 072	2 306 696
Sum eiendeler	5 731 445	2 666 160	2 276 058	1 417 036	12 090 699
Egenkapital	1 309 479	250 667	-105 709	287 443	1 741 880
Langsiktig gjeld	4 091 990	2 210 185	2 169 535	1 063 524	9 535 234
Kortsiktig gjeld	329 976	205 308	212 233	66 069	813 586
Sum egenkapital og gjeld	5 731 445	2 666 160	2 276 059	1 417 036	12 090 700

9.3.1 Fond

Kommunenes fondsbeholdning fordeler seg på disposisjonsfond og regnskapsmessig mindreforbruk. Fondene er kommunenes økonomiske reserver. Tallene vises i 1000 kroner. Tallene er fra KOSTRA 2014.

	Gjøvik	Østre Toten	Vestre Toten	Søndre Land	Sammenslått
Fri fondsbeholdning	279 348	24 225	7	37 513	355 707
Akkumulert merforbruk	-	-	-26 093	-	-26 093
Netto fri fondsbeholdning	279 348	24 225	-26 086	37 513	329 614
Netto fri fondsbeholdning per innb.	9	2	-2	6	5

9.3.2 Gjeld

Netto lånegjeld er langsiktig gjeld fratrukket utlån og ubrukte lånemidler, i prosent av brutto driftsinntektene for samme kommune. Tallene er fra KOSTRA 2014.

	Gjøvik	Østre Toten	Vestre Toten	Søndre Land	Sammenslått
Andel netto lånegjeld	56,6 %	61,8 %	88,1 %	46,0 %	62,5 %
Netto lånegjeld i kr per innbygger	37	44	58	40	43
Sum garantier	262 813	125 623	144 587	5 860	538 883
Andel gjeld i IKS i hele tusen kroner	23 119	15 477	16 992	4 679	60 267

9.4 Investeringsplaner

Oppstillingene er basert på forslag til investeringsprogram i de forskjellige kommunene.

Investeringsprogram 2016-2019	Gjøvik	Østre Toten	Vestre Toten	Søndre Land	Sammenslått
Investeringer til bygg og anlegg	333 108	509 550	539 700	309 955	1 692 313
Investeringer til vann og avløp	120 000	242 700	108 000	48 000	518 700
Andre investeringer	288 533	38 715	108 880	22 800	458 928
Totalt investeringsbehov	741 641	790 965	756 580	380 755	2 669 941
Planlagt lånefinansiering	556 995	681 312	581 342	180 000	1 999 649
Investeringer per innbygger	25	53	58	66	42

Større investeringsprosjekt	Gjøvik	Østre Toten	Vestre Toten	Søndre Land	Sammenslått
Tilrettelegging av næringstomter	72 600		1 000		73 600
Tilrettelegging av boligtomter	37 000		3 500		40 500
Byutvikling / grunnerv	105 000		1 500		106 500
Nordbyen omsorgssenter	93 900				93 900
Nytt sykehjem				250 000	250 000
Nytt helse- og omsorgssenter		480 000			480 000
Skreia renseanlegg		50 000			50 000
Overføringsledning Lena RA - Skreia RA		53 000			53 000
Skoleprosjekter			372 500		372 500
Omsorgsboliger/dagsenter			104 000		104 000
Andre investeringsprosjekter	433 141	207 965	274 080	130 755	1 045 941
Sum investeringer	741 641	790 965	756 580	380 755	2 669 941

Investeringsprosjekter som er innarbeidet i de tidligere kommunenes økonomiplaner når søknad om å etablere en ny kommune vedtas skal prioriteres i den nye kommunens budsjett og økonomiplan. Det er en forutsetning at prosjektene er fullfinansiert i balansert budsjett og økonomiplan.

10 Innbyggerdialog og kommunikasjon

10.1 Generelt

Innbyggere og ansatte i alle kommunene gis god informasjon mens prosessen pågår og fram til den nye kommunen er etablert. En bred, grundig og åpen involvering av innbyggerne gir legitimitet og sikrer at kommunestyrets beslutning blir fattet på best mulig grunnlag. Det utarbeides felles strategi for ekstern informasjon fram til kommunen er etablert.

I samråd med tillitsvalgte bør det lages en felles strategi for informasjon til ansatte.

Inndelingsloven har bestemmelser om at kommunene bør innhente innbyggernes synspunkter om kommunesammenslåing.

Etter evt. vedtak om intensjonsavtale må kommunene legge opp til en felles informasjonsstrategi og tiltak i kommunene. Innbyggerdialoggruppen foreslår bl.a. at det - tidligst mulig etter et positivt vedtak og før en evt. folkeavstemming - engasjeres en profesjonell aktør til å gjennomføre en kvalitativ og vektet undersøkelse i alle fire kommuner med forberedte spørsmål.

Ungdom. Det pekes spesielt på viktigheten av å få engasjert dagens ungdom i prosessen. Det foreslås konkrete tiltak mot skoler samt gjennomføre Ungdommens kommunestyre i samråd med ungdomsrådene.

Innbyggerdialog gruppen har utarbeidet egen nettside

www.sammengirvimer.no

og laget en rapport «4 kommuner blir til 1» hvor både generelle og konkrete tiltak beskrives. evt. folkeavstemning.

11. Hovedpunkter i prosessen etter en eventuell folkeavstemning

Opptelling etter folkeavstemningen - protokoll settes opp, sendes til kommunestyrene og til Fylkesmannen i Oppland.
Kommunestyrene i de fire kommunene behandler resultatet av folkeavstemningen for egen kommune, og vedtar om egen kommune skal delta i kommunesammenslutningen, eventuelt med færre kommuner enn fire. Hvis kommunesammenslutning vedtas gjennomført med færre enn fire kommuner, legges denne intensjonsplanen til grunn så langt den passer.
Felles kommunestyremøte holdes etter innkalling fra fylkesmannen. På dette møtet behandles (jfr. Inndelingslova § 25): <ul style="list-style-type: none">a) Forslag til navn på Vestoppland kommuneb) Antall medlemmer i det nye kommunestyretc) Kriterium for sammensetning av og funksjoner til fellesnemnd etter lovens § 26d) Valg av revisor for virksomheten i fellesnemndae) Oppretting av eventuelle andre fellesorgan for å sikre gjennomføringen av kommunesammenslutningen.
Ordførerne sender søknad om kommunesammenslutning til Fylkesmannen i Oppland.
Fylkesmannen oversender søknaden til Kommunal- og moderniseringsdepartementet.
Departementet behandler søknaden og legger den fram for Kongen i statsråd til avgjørelse ved kongelig resolusjon.